

ריכוז חלקי של עמדות רבני ישראל ביחס למתווה הכותל:

הרב הראשי, הרב דוד לאו - הרב הראשי לישראל, הרב דוד לאו, תקף הערב) מוצאי שבת (בחריפות את הממשלה שהחליטה לדבריו על חלוקת הכותל לטובת הקצאת מקום תפילה לרפורמים.

"לא היה צריך לפחד מבג"צ", אמר הרב לאו בראיון ל"פגוש את העיתונות" בערוץ 2 בתגובה לטענה כי במידה והממשלה היתה גוררת את הסוגיה, בג"ץ היה מורה על תפילה מעורבת בכותל המערבי.

הרב הראשי טוען כי בטרם התקבלה ההחלטה בממשלה לא הייתה כל התייעצות עם הרבנות הראשית ותהיה בדבר תמיכת רוב שרי הממשלה בהחלטה". גם שרי הממשלה שאינם חרדים היו צריכים להתנגד, "אמר. על הטענה בדבר מונופול הרבנות אמר הרב לאו כי "אני לא מרוויח מהאחריות שיש לי."

עוד הוסיף כי מי שהפסיד מההחלטה הוא העם היהודי". העם היהודי הפסיד מחלוקת הכותל; כואב לי – זאת טעות, "אמר.

לדבריו, נשות הכותל "אינה קבוצה המבקשת להפר את מסורת ישראל, אלא נשות ישראל הבאות לשפוך צקון לחשן בכותל המערבי מידי יום". נשות הכותל האמיתיות עומדות בפינה משש בבוקר ומתפללות, "אמר הרב הראשי.

<http://www.inn.co.il/News/News.aspx/315640>

בעניין זה נתן הרב ראיון מקיף וחרוף בעיתון "משפחה" היוצא בשבוע זה.

הראשל"צ ורבה של ירושלים הגאון רבי שלמה משה עמאר התייחס הבוקר (רביעי) לסערת הכותל הרפורמי והחלטת הממשלה להעניק להם שטח בכותל המערבי ותקף את הממשלה שנתנת יד לתנועה של "הרשעים האלה", כלשונו.

בראיון למרדכי לביא ברדיו 'קול חי' אמר הגר"ש עמאר: "אני במאמת זעקתי זעקה, אמרתי דברים כואבים, אחר כך התקשר אליי הרב של הכותל ועוד אישים נכבדים להסביר לי, מה שאומרים בשם הגדולים שזה תמך וזה תמך - צריך עיון. אבל דבר אחד ברור, במשא ומתן יכול להיות שנעשה כאן הסדר לפי ההיגיון".

"זו פעם ראשונה שממשלת ישראל נותנת הכרה ונותנת יד לתנועה של הרשעים האלה, שעוקרים את עם ישראל, זו פעם ראשונה", תקף הרב עמאר והסביר כי מרן הגר"מ פינשטיין זצוק"ל היה מגדיר אותם רשעים.

"כל תועבה שבעולם הם עושים", המשיך הרב ותקף את הרפורמים. "מה להם ולמקוואות, הם יודעים מה זה גיור? הם עצמם שמרו פעם איזה מצווה? הם משחיתים בכרם ישראל, עכשיו הם רוצים כותל. מבחינת ממשלה לא היה כדבר הרע הזה". הרב סיפר כי שוחח בנושא עם מספר שרי ממשלה שהביעו גם הם התנגדות ל"דבר החמור הזה".

"נתנו הכרה כפולה, נתנו להם מקום לעשות בו כרצונם. יש הבדל בין הכרה של בית משפט להכרה של ממשלה. ועשו פה עוד דבר, אמרו שלא הרבנות הראשית תנהל את זה אלא משרד ראש הממשלה וועדה מהם, אם תנתח את העניין - זאת אומרת שיש רבנות ראשית והיא שייכת לשר הדתות, ויש ועדה שהם יקראו לה רבנות ראשית שלהם וזה יהיה שייך למשרד יותר גבוה, למשרד ראש הממשלה", הוסיף הרב.

הגר"ש עמאר התייחס לפגישה שנחשפה ב"כיכר השבת" שהתקיימה בין יו"ר ש"ס השר אריה דרעי לרב הראשי הראשון לציון הגאון רבי יצחק יוסף ערב ההצבעה בממשלה ואמר כי לא ידע על הפגישה.

"אמר לי הרב רבינוביץ בשיחה אישית שהתייעצו עם שני גדולים, הגדולים האלה", הוסיף הרב עמאר, "אמרתי שאני לא יודע אם הם במצב היום ששייך... אולי הם בגילים כאלה, במצבים כאלה, שאני לא יודע... אבל אם באמת התייעצו? בבקשה".

בעקבות הסערה שחוללו דבריו הרב, מקורביו הסבירו כי הוא התכוון לאחד מרבני האשכנזים של העיר העתיקה, שהרב רבינוביץ סיפר לו שהתייעץ אתו, והרב לא בטוח שהוא חש בטוב בשל גילו וחולי שהוא חלה בו לאחרונה, והוא בספק אם הסבירו לו את הדברים בצורה נכונה.

בסיום הראיון אמר הגר"ש עמאר כי הוא מוכן להיפגש בנושא עם הרב הראשי הראשון לציון הגר"י יוסף ולדון עמו בנושא. "אם היו קוראים לי, אני מוכן לייעץ אותם, לומר את דבריהם בפניהם, לא מנעתי עצמם מאף אחד, אני מוכן לשבת עם הרב יצחק, לשאת ודבר אתם בכבוד הראוי להם"

<http://www.kikar.co.il/192554.html>

רבה הראשי של ירושלים הרב אריה שטרן מותח הערב (ראשון) ביקורת על הקמת הרחבה החדשה בכותל המערבי, מעורבת לגברים ונשים, עבור הרפורמים.

"הכנסת הרפורמה לרחבת הכותל היא פגיעה קשה בקדושת רחבת הכותל המערבי אשר התקדשה כבית התפילה החשוב ביותר לעמנו בתקופה זו וממילא ראוי לנהוג בה בקדושה רבה ובחומרה גדולה ואסור לשנות ממה שנהוג בה כיום", אמר הרב שטרן.

רבה של ירושלים ציין כי הוא אינו מכיר את כל הפרטים במדויק ומתח ביקורת על חוסר ההתייעצות עם רבני העיר. "מאידך כשמדובר על שטחים אחרים שליד הכותל, שם אין קדושת בית כנסת ואין מניעה שיבוא לשם כל מי שיחפוץ ויהיה נקרא 'רשות הרבים שליד הכותל' כפי שכבר קורה היום".

<http://www.inn.co.il/News/News.aspx/315216>

הרב דוד יוסף נגד הרפורמים -

חבר מועצת חכמי התורה הגאון רבי דוד יוסף, יוצא הערב) שלישי (במתקפה חריפה נגד הזרמים הרפורמים והקונסרבטיבים וקובע כי לא מדובר בזרם יהודי אלא במי שמנסים לחקות את הדת היהודית. הגר"ד יוסף אמר את הדברים בטקס הענקת פרס שר הדתות שנערך הערב בכפר המכבייה.

"מדובר כאן באנשים שאין להם שום קשר ליהדות, כל הרפורמים והקונסרבטיבים - רבותי, אני אומר דברים ברורים - זו לא יהדות, זו דת שמנסה קצת להיות דומה ליהדות. הם מחתנים גבר עם גבר ואישה עם אישה" תקף חבר מועצת חכמי התורה.

הגר"ד יוסף המשיך בדבריו החריפים: "תראו איך הם הולכים אחורה, מחתנים יהודי עם גוי. הגיורים שלהם הם צחוק, כל ההנהגה שלהם היא לא יהדות."

לדבריו: "אנחנו, בכוחותינו הדלים, צריכים להתמודד נגד הדברים האלו ליד שריד בית מקדשנו. זה הכותל רבותי, שלא זזה משם שכינה. רוצים לטמא את הכותל? בבקשה, תקימו כותל בבית המשפט העליון. הכותל הוא שלנו, של היהדות. ואנחנו ניאבק על זה בכוחותינו הדלים, לא ננוח ולא נשקוט."

חבר מועצת חכמי התורה הגאון רבי דוד יוסף מצטרף הערב) ג, ('למתקפה נגד הכותל הרפורמי ואומר': נאבק ביוזמה בכל הכח "

הגאון רבי דוד יוסף יוצא הערב בהתקפה חריפה כנגד הרפורמים ונשות הכותל וקורא להם להקים כותל בבית משפט העליון. הכותל שייך לנו, "אמר בדברים שנשא בכנס.

"רוצים לתת להם הכרה. ואנחנו בכוחותנו הדלים צריכים להתמודד עם הדברים הללו. ליד שריד בית מקדשינו במקום הקדוש לנו. זה הכותל המערבי שחז"ל אומרים עליו שלא זזה משם השכינה. אתם רוצים לטמא את הכותל? בבקשה תקימו לכם כותל בבית המשפט העליון תתפללו שם .

"הכותל הוא שלנו. הכותל הוא של היהדות ואנחנו נאבק על זה בעזרת השם, בכוחותינו הדלים, נעמוד ונאבק, לא ננוח ולא נשקוט בדברים הללו ."

<http://www.kikar.co.il/192509.html>

הרב בוארון נגד פשרת הכותל - הגאון רבי ציון בוארון, מבכירי הדיינים הספרדים, יוצא במתקפה חריפה נגד המפלגות החרדיות בעקבות ההסכם אליו הגיעה הממשלה עם נציגי הרפורמים ונשות הכותל לפני כשבועיים.

בכתב שהוציא אתמול כותב הרב בוארון: "צלם בהיכל ה' כל איש ישראל באשר הוא נחרד לשמוע על מתן גושפנקא רשמית והכשר לכת הרפורמים בהקצאת מקום מסוים מול שריד בית מקדשנו לעשות שם ככל העולה על רוחם."

"אותה כת אשר הורתה ולידתה במינכן וברלין אשר בשעתו אף עקרה ומחקה כל זכר לציון וירושלים מסידורי התפילה והמחזורים נועצת עתה ציפורניה בשריד בית קודשנו ותפארתנו במעשה ליצנות וחילולי שבת פומביים מול הקודש והמקדש!"

לדבריו, מדובר בתופעות של חוסר צניעות מבהיל של גברים ונשים יחדיו בלא שום הגבלה הן בלבוש הן ביתר המעשים, המדובר בין השאר במעשה ליצנות של נשים עטופות טליתות ובראשיתן תפילין בתוספת חוצפה של קריאה בתורה ב"מנין" ואמירת קדישים – ליצנות בדת ישראל במעשים שלא שמעתן אוזן ולא שזפתן עין איה מימות עולם, בשום קהילה בכל קצוות תבל אפילו בקהילות הרחוקות ביותר מקיום המצוות."

הרב בוארון לועג לנשות הכותל וכותב: "הייתי רוצה לראות שאותן הנשים יופיעו ב"מסכות פורים" בבית המחוקקים שבארה"ב או בכל מדינה אחרת "..."הרב תוקף את הממשלה וכותב: "ולצערנו כאן כל זה נעשה תוך מתן גושפנקא רשמית ע"י ממשלת ישראל לאותה כת להמשיך בהרס הדת, אשר אינה פוסלת נישואי תערובת של יהודים ואינם יהודים יחדיו וחלקן רב בהתבוללות בניכר וגם בארץ"..."

בשלב הזה עובר הרב לתקוף את המפלגות החרדיות: "ולצערנו המפלגות החרדיות באופן תמוה מעלימות עין מן הכל. ולהן הפתרונים"..."

<http://www.kikar.co.il/192501.html>

מכתב גדולי הדור הקודם נגד חלוקת הכותל - על רקע החלטת הממשלה להקים רחבה שלישית בכותל המערבי עבור הרפורמים והקונסרבטיבים, מתפרסם הערב) חמישי (לראשונה מכתב מאת גדולי ישראל בדור הקודם, שהתנגדו נחרצות לחלוקת הכותל המערבי לרחבות נפרדות.

במכתב הדגישו הרבנים את מעמדו ההלכתי וקדושתו של החלק הדרומי בכותל המערבי, וזאת ביחס לחלקו הצפוני של הכותל, הרחבה הקיימת.

המכתב שנחשף נשלח לראשת הממשלה גולדה מאיר ז"ל, משום שבאותה תקופה עמדה על הפרק שאלת ביצוע חפירות ארכיאולוגיות באזור הדרומי של הכותל המערבי.

על חוות הדעת חתומים הרב בצלאל זולטי, הרב שאול ישראלי, הרב ישראל גרוסמן, הרב יוסף שלום אלישיב, הרב יצחק אריאלי; הרב שלמה זלמן אוירבך והרב אליעזר גולדשמיד.

"לפי עדויות היסטוריות התפללו ליד הכותל המערבי עד הפינה הדרומית מערבית בכל התקופות, עד לפני 150 שנה, "כותבים הרבנים ומציינים את הצהרת מועצת הרבנות הראשית, לפיה" הכותל

מקודש לתפילה לכל אורכו, "ועל כן הם קובעים" אין להעלות על הדעת לחלק את הכותל והקרקע הסמוכה לו לקטע של תפילה וקדושה, ולקטע של חפירות וחולין שבו לא ניתן להתפלל."

בנוסף למכתב צורפה עמדתו של הרב איסר יהודה אונטרמן זצ"ל, הרב הראשי לישראל, ובו הוא כתב כי "שיעורו של הכותל נמשך בלי הפסק מנקודה הקיצונית שבצפון עד לנקודה הקיצונית שבדרום."

מצ"ב המכתב בסוף הקובץ.

ראש ישיבת כסא רחמים הרב מאיר מאזוז תקף הערב (מוצאי שבת) בחריפות בשיעורו השבועי את ההסכם שגובש עם' נשות הכותל 'והרפורמים.

"זה לא זרם ביהדות, אלא חורבן האומה. ביבי וחבריו צריכים לדעם שהם מחריבים את עם ישראל." הרב סיפר על היסטוריית הרפורמים מיום שהוקמה הקהילה הראשונה בברלין, ועד היום, ואת הנזקים והחורבן שהביאו, כהגדרתו, הרפורמים לעם ישראל.

"באים טיפשים לוקחים כלב מניחים לו תפילין שמים לו כיפה ועושים לו בר מצווה. שמעתם שגעון כזה?! אלה מאמינים בתורה?! אלה מאמינים בקב"ה?! אלו רשעים ארורים. אלה צריכים לקבל מקום בכותל המערבי?! העולם לא מבינים, חושבים זה זרמים, זה לא זרמים - זרמים עכורים, זה חורבן, חורבן! הרבנים צריכים להיות מודעים לדברים האלה. הרבנים חייבים ללמוד מה הם עושים, ודע מה שתשיב לאפיקורוס. שיבוא אחד ויאמר למה לא?"

"אלה עושים חתונה ליהודי עם נוצרייה. שבה מזמינים שני הצדדים: רבאי אחד מכאן וכומר אחד מכאן. הרבאי קורא שבע ברכות או שבע קללות, והכומר קורא גם נוסח משלו, והנה אומר הדבק רע הוא. ככה עושים?! זה חתונה זו?! ומה יהיה אחר כך דור או שתיים. נכרת שמם מן העולם, הם לא יהודים! הולכים ומדרדרים ומדרדרים. זה אנשים מיוחדים שהשכיר - הפועל חולק על הבוס שלו: אלה כופרים בתורה ובקב"ה, עושים עצמם נשים מניחות תפילין, וכל מיני שגעונות, צריך להתרחק מהם. הקידושין שלהם לא שווים כלום! הגיור לא שווה פרוטה, הם לא יודעים כלום."

ראש הישיבה הוסיף בדבריו ואמר, "צריך להסביר לביבי ולחבריו, שכל מה שהוא עושה זה חורבן האומה. הוא מחריב את האומה! מחריב את עם ישראל! צריך להיזהר ולהתרחק מהם כמטחוי קשת"

הרב אלישע וישלצקי תוקף את הפשרה - הרב אלישע וישלצקי מתייחס בטורו השבועי בערוץ 7 לתכנית להקים רחבה שלישית בכותל שבה יתפללו נשים וגברים יחד.

הרב הזכיר את היחס בעבר של התנועה הרפורמית לכותל, "מה מחפשים הרפורמים בכותל אחרי שמחקו את ציון מסידוריהם, תפילותיהם ואולי אפילו מנפשמ."

הרב אמר כי אין לחשוש מהתנועה הרפורמית, בעבר היה נדמה לרגע שהם שולטים בכיפה, אבל איפה הם היום ואיפה עם ישראל, גאולת ישראל וירושלים. משונה הדבר שאלה שנקראים באותו שם 'רפורמים', מנסים היום כביכול לבטא את שייכותם לכותל ולהר הבית דווקא על ידי ניסיון להתריס, דווקא על ידי ניסיון לשנות מסורת."

לדבריו בירושלים יש לנהוג בדרך ארץ ובענוה ולא בחיפוש העצמיות, כך אולי יחלוף הניסיון להפוך את ירושלים למקום שבו הצד האישי יבוא לידי ביטוי. השורש של הרצון לשיבה לציון ירושלים הוא הרצון לשרת והרצון להלחם למען תקומת ישראל."

לשכת הרב הראשי לישראל

הרב א.י. אונטרמן

רחוב קרן היסוד 21 ירושלים

ב"ה, י"ב אדר תשכ"ח

חוות דעת

רצוני לחזור באופן תמציתי על מה שאמרתי קודם בישיבה של ועדת השרים ביום ו' אדר, כי לעניות דעתי, תשומת הלב צריכה להיות נתונה בראש וראשונה לשמירה קפדנית על אפשרות של הכותל המערבי בשלמותו להתקיים **כמקום תפילה נערץ**, מיוחד במינו בשביל כלל ישראל, וחובתנו **למנוע כל הפרעה שהיא** בדרך מילוי התכלית הזאת.

שיעורו של הכותל נמשך כלי הפסק מנקודה הקיצונית שבצפון עד לנקודה הקיצונית שבדרום, ואין להתחשב כלל מה שהיינו מקמצים ומצמצמים באפשרות התפילה תחת שלטון זר, כי הכותל המערבי מוקדש לתכלית זו בלבד, כדברי חז"ל "שהשכינה לא זזה משם". ובמדרש איכה כתוב שלמרות פקודות ברורות של אספסינוס ולגינטינוס להחרב את כל ארבעת הצדדים של הבית, נשאר הכותל המערבי ומשמש מקום תפילה קבוע לדורות, עד אשר מכה לבית מקדש.

בטוח אני שבקרב יסודי הדבר, ואז ימלא הציבור את כל הקו מפינה לפינה, ושם יתפללו אלפי ישראל באופן קבוע. במקרים מיוחדים, כמו עצרת תפילה לאחב"י [אחינו בני ישראל] הנתונים בצרה ובמצוקה – יעמדו שם דבוקים רבבות אלפי יהודים, חוזרים התלהבות של תפילה הבוקעת רקיעים, והד התפילה יישמע בכל העולם, ואולי גם יראו זאת בטלביזיה לאמר: **כאן המקום המוקדש לעם ישראל להתפלל, שאין דומה לו בכל העולם**. לכן צריכים פרוץ מזר וחבריו להבין כי בתוך הקו הזה אי אפשר בכלל להסכים, עם כל הרצון הטוב, שיחלו שם בחפירות, ועליהם לפנות לצד דרום או לצפון, שם אנחנו לא נתערב בדבר – זוהי דעתי, ביתר הדברים אני מסכים לדעת הועדה שקבעה את הסדרים. רצוני רק להוסיף שבזדאי צריכים מחיצה בין גברים לנשים, כי זהו הצביון של בתי התפילה שלנו שאינם מחקים דרכי העמים, וזה לא ניתן לשינויים.

בטוח אני שועדת השרים תכיר בצדקת הדרישה הזאת ואין מקום לפשרות. הקו הזה של הכותל המערבי מיוחד לתפילה כבר קרוב לאלף תשע מאות שנה, ואין לו כל תחליף. חובתנו לשמור שלא תבוא שום הפרעה לתפילה בתוך הקו הזה.

בכבוד רב ובציפייה לתשועת ה'

איסר יהודא אונטרמן

הרב הראשי לישראל

